

Bijlage 1 Aanvullende nieuwe maatregelen Jeugd 2020

In de commissie van 27 augustus 2020 is gevraagd om een uitwerking van de aanvullende maatregelen. De huidige uitwerking bevat voor de raadsleden onvoldoende achtergrondinformatie om een weloverwogen keuze te maken. Hierbij is aandacht gevraagd voor:

- het specificeren van het ingeschatte bedrag per maatregel;
- de afwegingen die zijn gemaakt;
- de mogelijke effecten per maatregelen;
- het wettelijk verplicht minimum vanuit de Jeugdwet en wat Haarlem hierin aanvullend doet.

Dit laatste punt is meegenomen in de onderstaande uitwerking maar kent zijn uitwerking vooral in de nieuwe inkoop. Eerdere keuzes kunnen onder de huidige contracten niet direct beëindigd worden. Momenteel wordt wel onderzocht welke ruimte er juridisch is voor 2021 en wat dit oplevert. Hier wordt u in een later stadium over geïnformeerd.

Wethouder Botter heeft in deze commissievergadering aangegeven dit te willen aanleveren met als aandachtspunt dat de cijfermatige informatie een aantal aannames kent.

1. Invoering budgetplafonds – Al vastgesteld voortgangsrapportage 2020

Iedere wijze van bekostigen heeft voor- en nadelen. Op dit moment bekostigen we via pxq (prijs per eenheid). Dit heeft als negatieve prikkel dat het aanbieders stimuleert om meer zorg te leveren, omdat dit ook meer betaald. In combinatie met een toename in het aantal cliënten leidt dit tot een stijging in de uitgaven.

De gemeente Haarlem onderneemt actie om deze negatieve prikkel tegen te gaan. De invoering van de budgetplafonds is hier een onderdeel van. Hiermee maximeer je de omzet van de aanbieder en voer je daarnaast op inhoud het gesprek over de kosten. De wens hierbij is om kostenbewustzijn bij de aanbieders te bereiken en de kosten binnen de perken te houden. Echter kan de gemeente dit niet alleen en is hier de samenwerking op lange termijn met de aanbieder voor nodig. Voor 2021 wordt onderzocht welke positieve prikkels ingezet kunnen worden. Prikkels waarbij vernieuwen en verminderen loont, waardoor aanbieders dat direct kunnen gebruiken om frictiekosten of vernieuwing te dekken.

Afdeling: JOS

Beleidsveld: Jeugd

Portefeuillehouders: J. Botter

Uitwerking

Continuïteit van zorg staat bij de uitwerking van de budgetplafonds voorop. Aanbieders mogen de zorg aan hun huidige cliënten blijven doorleveren. Een aantal aanbieders zat door groei al over hun budgetplafond bij de communicatie hierover. Ook voor verlengingen geldt dat zorg geleverd kan worden, maar de gemeente Haarlem verwacht een kritische blik van aanbieders en de verwijzers om hulp en ondersteuning op een andere manier vorm te geven.

De wettelijke zware zorg zoals uitgesproken door de kinderrechter, zoals de JeugdzorgPlus, maakt geen onderdeel uit van deze maatregel. Hetzelfde geldt voor pleegzorg. De budgetplafonds zullen hiermee vooral van invloed zijn op de nieuwe instroom en nieuwe verwijzingen. Om dit in goede banen te leiden werkt de gemeente met een stoplichtmodel waarbij middels voorspellende factoren en de facturatie een goed overzicht ontstaat waar de aanbieders staan en welke mogelijkheden er zijn. Dit is afgestemd met de toegang. Wachtlijst zijn geen ideaal, maar door deze inzet hopen wij dit tot een minimum te beperken en tegelijkertijd zoveel mogelijk binnen de budgetten te blijven.

Effecten

- Sturingsmogelijkheden voor de gemeente Haarlem op de uitgaven per aanbieder in de jeugdhulp;
- Toename van kostenbewustzijn bij aanbieders en verwijzers;
- Mogelijke toename van de wachtlijsten wanneer aanbieders hun budgetplafonds hebben bereikt.

Wettelijk kader

Gemeenten mogen budgetplafonds hanteren, dit is opgenomen in onze aanbesteding. Gezinnen ontvangen hiermee de benodigde zorg, maar zal er kritisch gekeken worden bij welke aanbieder en op welk moment.

Financieel effect

	2020	2021			
Baten/Dekking	600.000	pm			

De berekening is gebaseerd op basis van omzetgegevens 2019, indexatie, ontwikkelingen in het zorglandschap en mogelijke kortingen.

2. Sturing vanuit het CJG

Het CJG is de gemeentelijke toegang naar specialistische jeugdhulp. In de afgelopen jaren zien we dat de ingezette zorgzwaarte stijgt en de verlengingen toenemen. De huidige opdracht aan het CJG is vooral ingestoken op kwaliteitsdoelen waarbij we de inhoudelijke afweging bij de professional van de aanbieder laten. Wanneer de opdracht aan het CJG strakker wordt geformuleerd kan er meer sturing aan de inhoudelijk afweging en administratie gegeven worden.

De huidige wijze van beschikkingen afgeven is dat de expertise bij de zorgprofessional van de aanbieder wordt gelaten. De beschikking wordt vrijwel altijd voor een jaar afgegeven, waarbij de aanbieder de zorgzwaarte bepaald. In de nieuwe werkwijze wordt door het CJG bij het afgeven van de beschikking expliciet de uren, product en duur vastgesteld. Hierdoor ontstaan er meer sturingsmogelijkheden om te controleren op dubbelingen in zorg, het aantal verlengingen dat wordt afgegeven (is de zorg echt nodig), productzwaarte en het aantal uur.

Het CJG komt op deze manier beter in de positie om te sturen op het aantal en de hoeveelheid ingezette zorgtrajecten. Trajecten in de jeugdzorg worden waar mogelijk eerder afgeschaald en dubbelingen in zorg worden voorkomen.

Afdeling: JOS

Beleidsveld: Jeugd

Portefeuillehouders: J. Botter

Uitwerking

Deze aangepaste opdracht dient samen met het CJG verder uitgewerkt en geconcretiseerd te worden. Medewerkers van het CJG dienen voldoende gevoed te zijn om deze maatregel naar wens uit te voeren. Voor het maximale resultaat vraagt het een heldere opdrachtformulering en sturing van het CJG. Het exacte bedrag voor 2021 dient nog nader bepaald te worden en is afhankelijk van de mate van opdrachtgeverschap van de gemeente.

Effecten

- Sturingsmogelijkheden voor het CJG om zorg meer af te bakenen bij een verwijzing (duur, aantal uren, type product);
- Kostenbesparing vanwege de onafhankelijke toets van het CJG op duur, aantal uren en type product.

Wettelijk kader

Gemeenten mogen wettelijk bepalen op welke wijze zij de toegang invullen. Deze maatregel valt binnen de sfeer van invloed die de gemeente heeft om beleid verder aan te scherpen of anders in te richten. De rol van andere wettelijke verwijzers zoals de Gecertificeerde instellingen vraag nadere afstemming en ook hier zijn maatregelen voor opgenomen genoemd in deze bijlage.

Financieel effect

	2020	2021			
Baten/Dekking	50.000 Q4	pm			

Wat het effect is van deze nieuwe rol en positie van het CJG is op voorhand moeilijk te berekenen. Hoe meer sturing hoe effectiever en efficiënter de zorg in gezet wordt en hoe meer deze maatregel oplevert voor 2021.

3. Striktere toekenning light contracten aan klanten

Op dit moment is een toename zichtbaar in het aantal light contracten. In 2019 is dit goed voor 10% van de uitgaven op specialistische jeugdhulp.

Uit gesprekken met de toegang blijkt dat een aantal zaken spelen bij het toekennen van een light contact:

- Huidige aanbieders zitten vol of kunnen de zorg niet leveren;
- De toegang verwijst naar een aanbieder buiten het gecontracteerde aanbod waar zij positief over zijn zonder onze gecontracteerde zorg volledig na te gaan;
- Regelmatig komt het voor dat zorg via een light contract al is gestart, voordat akkoord is gegeven door de gemeente;
- De inzet van een light contract wordt regelmatig gebruikt voor zorg dat niet valt onder de Jeugdwet.

Wanneer de gemeente strakker stuurt dient de zorg binnen het huidige aanbod te vallen. Dit zorgt ervoor dat we minder partners hebben en er betere sturing kan plaatsvinden. Ook voorkomt dit een wildgroei aan aanbieders die allemaal hun marktaandeel willen opeisen. Daarnaast zorgt een striktere toekenning van light contracten dat de gemeente Haarlem beter aan de voorkant kan bepalen of het budget ook daadwerkelijk aan jeugdhulp, zoals beschreven in de Jeugdwet, wordt besteed.

Afdeling: JOS

Beleidsveld: Jeugd

Portefeuillehouders: J. Botter

Uitwerking

De gemeente Haarlem wil dat de zorg die wordt afgegeven voldoet aan onze kwaliteitseisen en zo dichtbij mogelijk wordt georganiseerd. Door het minimaliseren van light contracten hebben we meer grip en zicht op de ingezette zorg.

Effecten

- Meer sturingsmogelijkheden op kwaliteit en financiën doordat hulp en ondersteuning wordt ingezet in het reguliere aanbod;
- Scherpere beoordeling welke hulp en ondersteuning wel en niet onder de Jeugdwet valt;
- Overzichtelijker aanbod van hulp en ondersteuning.

Wettelijk kader

Gemeenten mogen wettelijk bepalen welke zorg zij inkopen en contracteren.

Financieel effect

	2020	2021			
Baten/Dekking	200.000	pm			

Dit betreft grotendeels een eenmalige besparing, omdat de zorg verschuift naar regulier ingekochte trajecten bij zorgaanbieders. Ondersteuning die wettelijk gezien niet onder de Jeugdwet valt, zoals scheidingsmediation via een advocaat of mediator of vaktherapie, zal door het stoppen met lightcontracten niet meer worden afgegeven. Het overgrote deel van zorg is reguliere jeugdhulp maar dient dan binnen het huidige aanbod te worden ingezet.

4. Top 10 cliënten						
<ul style="list-style-type: none"> Analyse van de duurste cliënten 2019 om te evalueren samen met aanbieders en verwijzers voor toekomstig zorggebruik. Analyse duurste cliënten 2020 om hiermee te sturen op het efficiënter organiseren en terugdringen van het zorggebruik. 						
Afdeling: JOS Beleidsveld: Jeugd Portefeuillehouders: J. Botter						
Uitwerking						
<p>Uit data-analyse blijkt dat er sprake is van stapeling van zorg bij de top 10 duurste cliënten. Dit betekent dat er verschillende professionals en aanbieders betrokken zijn. Het is belangrijk dat deze verschillende vormen van jeugdzorg goed op elkaar aansluiten, elkaar versterken en waar nodig tijdig worden afgeschaald naar lichtere en goedkopere vormen van zorg. Hetzelfde geldt voor de samenwerking tussen de betrokken aanbieders en professionals. De gemeente Haarlem wil, ook voor deze cliënten, een passend aanbod blijven leveren en herhaling of dubbelingen in zorg voorkomen. Over de top 10 cliënten wordt samen met aanbieders het gesprek aangegaan waar mogelijkheden liggen om de zorg aan deze cliënten efficiënter te organiseren.</p>						
Effecten						
<ul style="list-style-type: none"> Inzicht voor gemeente, aanbieders en verwijzers over de stapeling van zorg bij de top 10 duurste cliënten; Structurele sturingsmogelijkheden voor de gemeente, aanbieders en verwijzers om de hulp voor deze top 10 cliënten nog efficiënter te organiseren. 						
Wettelijk kader						
De zorg die aan de top 10 duurste cliënten geleverd wordt valt regulier onder de Jeugdwet. Het gaat dus niet om het schrappen van zorg, maar om het efficiënter inzetten van het aanbod en een betere vraaganalyse voorafgaand aan het inzetten van een hulptraject.						
Financieel effect						
		2020	2021			
Baten/Dekking		30.000	120.000			
De top 10 duurste cliënten kennen een jaarprijs van € 150.000,- tot € 300.000,-. De meest intensieve vormen van verblijf maken hier onderdeel van uit. De besparing zal zitten op het filteren van de dubbelingen in zorg, het efficiënter organiseren van de zorg en onderzoeken of alternatieve vormen van zorg mogelijk zijn.						

5. Voorkomen en sturen op dubbelingen in zorg (gelijktijdige vergelijkbare zorg)

Door de cijfermatige sturing vanuit het contractmanagement krijgt de gemeente Haarlem steeds meer inzicht in verbanden, analyses en trends. Een van de geconstateerde trends is dat een aantal aanbieders meerdere vormen van zorg naast elkaar inzet (stapelen van zorg). Incidenteel kan dit nodig zijn, maar niet op structurele basis. Het gaat bijvoorbeeld om hoogspecialistische vormen van verblijf met een all-in tarief, terwijl daarnaast nog behandeling wordt ingezet.

Afdeling: JOS

Beleidsveld: Jeugd

Portefeuillehouders: J. Botter

Uitwerking

Het dubbel inzetten van zorg leidt onnodig tot extra kosten. De zorg moet allereerst passend zijn. Bij verwijzingen wordt hier door het CJG gericht op gestuurd. Contractmanagement zal hierop monitoren en sturen door middel van de dialooggesprekken met aanbieders. Tegelijkertijd wordt bij de administratie van de gemeente gemonitord of er dubbelingen in zorg worden gefactureerd.

Wettelijk kader

De zorg die hierbinnen geleverd wordt valt regulier onder de Jeugdwet. Het gaat hierbij om contractvoorwaarden zoals door de regio opgesteld in de aanbesteding.

Effecten

- Het voorkomen van onnodig hoge kosten door dubbelingen in zorg;
- Toename inzicht bij aanbieders en verwijzers in de opbouw van de tarieven;
- Ander gedrag bij de aanbieders, kritische blik op wat nodig is.

Financieel effect

	2020	2021			
Baten/Dekking	20.000	100.000			

De afgelopen maanden heeft contractmanagement gerichte cijfermatige analyse uitgevoerd op dubbelingen in zorg. Op basis hiervan is onderzocht welke (dubbele) inzet richting de toekomst voorkomen kan worden. Dit is voor Q4 een klein bedrag omdat de gesprekken met deze aanbieders eind Q3 worden gevoerd, maar dit bedrag is groter voor 2021 omdat hier het gehele jaar op gestuurd kan worden.

6. Van dwang naar drang: baten verder optimaliseren – Al vastgesteld bij voortgangsrapportage

Bij de werkwijze 'Samenwerken aan Veiligheid' verschuift hulp en ondersteuning vanuit de Jeugd- en Gezinsbeschermers (JGB) naar het CJG. Het CJG treedt hierbij op als regisseur en betreft de JGB waar nodig op het gebied van veiligheid. Jeugdigen worden zo laagdrempelig en efficiënt ondersteund. Zorg wordt minder dan voor deze werkwijze dubbel ingezet en jeugdigen hebben sneller duidelijkheid over het vervolgtraject.

Sinds het invoeren van deze werkwijze is een duidelijke daling van de kosten bij de JGB en een verschuiving naar het CJG. De besparing is gelegen in het voorkomen voor het tweemaal inzetten van de zorg (de grootste besparing is in 2019 € 225.000,- geweest).

Afdeling: JOS

Beleidsveld: Jeugd

Portefeuillehouders: J. Botter

Wettelijk kader

De zorg die hierbinnen geleverd wordt, valt regulier onder de Jeugdwet.

Effecten

- Zorg wordt niet meer dubbel ingezet;
- Jeugdigen hebben sneller duidelijkheid over het vervolgtraject.

Financieel effect

	2020	2021			
Baten/Dekking	20.000	nvt			

De grootste besparing is in 2019 geland. Het laatste deel landt in 2020.

7. Baten POH Jeugd ramen – Al vastgesteld bij voortgangsrapportage 2020 en verwerkt

Door de aanwezigheid van de praktijkondersteuner jeugd bij de huisarts worden minder cliënten doorgezet naar specialistische zorg: in 2019 ging dit in totaal om 859 cliënten, waarvan slechts 248 (29%) verwezen zijn naar basis GGZ, specialistische GGZ of een andere vorm van gespecialiseerde jeugdzorg.

Afdeling: JOS

Beleidsveld: Jeugd

Portefeuillehouders: J. Botter

Wettelijk kader

Huisartsen hebben via de Jeugdwet de mogelijkheid om jeugdzorg in te zetten. De jeugdzorg die via de huisarts wordt ingezet, valt onder de Jeugdwet.

Effecten

- Jeugdigen krijgen snel de juiste ondersteuning dichtbij huis;
- Verwijzingen naar specialistische jeugdhulp zijn beter onderbouwd;
- Minder jeugdigen hebben specialistische jeugdhulp nodig.

Financieel effect

De gemiddelde kosten per ggz cliënt zijn € 3500,-. Van de 859 cliënten zijn in totaal 611 cliënten geholpen door de POH zelf. Dit betekent dat er voor deze cliënten geen (dure) specialistische jeugdzorg nodig is. Minus de kosten voor de inzet van de POH jeugd leidt dit tot een besparing van € 1,5 miljoen.

Deze maatregel is reeds vastgesteld en financieel verwerkt. De inzet van de POH jeugd bij de huisarts is een goed voorbeeld van het financieel rendement van preventieve voorzieningen.

8. Pleegzorg onderhouden en werven

Door pleegzorg kan een jeugdige opgroeien in een situatie die lijkt op een normale gezinssituatie. De pleegouders verzorgen, voeden op en borgen de gezondheid en veiligheid van de jeugdige, zodat deze zich optimaal kan ontwikkelen. De gemeente Haarlem wil deze vorm van jeugdhulp met verblijf blijven stimuleren, zodat de jeugdige 'zo thuis mogelijk' kan opgroeien. Om dit te kunnen realiseren zijn voldoende pleegouders nodig om samen met de jeugdige en de ouders te werken aan een stabiele thuissituatie.

Het werven en behouden van pleegouders vraagt om de juiste inzet, zodat pleegouders goed geïnformeerd starten als pleegouder.

Afdeling: JOS

Beleidsveld: Jeugd

Portefeuillehouders: J. Botter

Uitwerking

Samen met onze aanbieders die pleegzorg leveren, werkt de gemeente Haarlem aan de werving en het behouden van voldoende pleegouders, onder andere door:

- Samenwerking met De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NvP);
- De verbinding tussen aanbieders te versterken om de pleegzorgwerkers te ontlasten;
- Themabijeenkomsten/trainingen voor pleegouders;
- Pleeggrootouderapp;
- Buddy's.

Op dit moment wordt onderzocht op basis van landelijke ervaringen wat het financieel rendement is.

Wettelijk kader

De zorg die hierbinnen geleverd wordt, valt regulier onder de Jeugdwet.

Effecten

- Voldoende waardering voor de pleegouders;
- Zorgen voor voldoende pleegouders.

Financieel effect

	2020	2021			
Baten/Dekking	pm	pm			

9. Investeren in preventie overeind houden						
Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente Haarlem blijft inzetten op preventie. Door preventie op de juiste manier in te zetten worden problemen voorkomen of wordt voorkomen dat problemen verder verergeren. Ook bieden deze voorzieningen mogelijkheden voor verwijzers om jeugdigen op alternatieve wijzen te ondersteunen dan alleen het inzetten van jeugdhulp. Met meer preventieve voorzieningen is minder jeugdhulp nodig en daarmee wordt een besparing gerealiseerd.						
Afdeling: JOS Beleidsveld: Jeugd Portefeuillehouders: J. Botter						
Uitwerking Er zijn allerlei voorliggende voorzieningen in de gemeente Haarlem. Het is belangrijk om het inhoudelijke en financieel rendement van deze maatregelen zo goed mogelijk in beeld te brengen. Hierdoor ontstaan mogelijkheden om gericht te sturen op maatregelen met voldoende inhoudelijk en financieel rendement.						
Wettelijk kader Niet van toepassing						
Effecten <ul style="list-style-type: none"> • Waar mogelijk wordt hulp laagdrempelig en dichtbij huis geleverd; • Inzicht in het inhoudelijk en financieel rendement van preventieve voorzieningen. 						
Financieel effect						
		2020	2021			
Baten/Dekking		Pm	pm			

10. Inzet van experts om te focussen op de juiste jeugdhulp						
Het CJG en de Gecertificeerde Instellingen (GI) zijn verantwoordelijk voor een groot deel van de verwijzingen naar jeugdhulp. De gemeente Haarlem wil in samenwerking met het CJG en de GI zorgen voor de inzet van passende jeugdhulp, waar mogelijk dichtbij huis en via voorliggende voorzieningen. In samenwerking met het CJG en de GI kan aan de hand van casuïstiek geleerd worden waar mogelijkheden zitten tot kostenbeheersing in relatie tot het inzetten van voorliggende voorzieningen.						
Afdeling: JOS Beleidsveld: Jeugd Portefeuillehouders: J. Botter						
Uitwerking In samenwerking met het CJG en de GI onderzoeken: <ul style="list-style-type: none"> • Waar liggen de mogelijkheden om hulp en ondersteuning af te schalen, bijvoorbeeld door de inzet van voorliggende voorzieningen? • Zijn er voldoende voorliggende voorzieningen? • In hoeverre hebben het CJG en de GI het voorliggend aanbod in beeld? Deze uitwerking gebeurt in samenhang met maatregel "2. Sturing vanuit het CJG".						
Wettelijk kader Niet van toepassing.						
Effecten <ul style="list-style-type: none"> • Inzicht in mogelijkheden tot afschalen en het efficiënter organiseren van de juiste jeugdhulp. 						
Financieel effect						
		2020	2021			
Baten/Dekking		pm	pm			

11. Geen vergoeding meer voor zorgtrajecten in het buitenland						
Uitgangspunt is dat zorg wordt geleverd door gecontracteerde aanbieders zo licht mogelijk en zo dicht mogelijk bij huis. Dit biedt voldoende mogelijkheden om maatwerk te leveren in Nederland. Daarom vergoedt de gemeente Haarlem geen kosten voor hulp en ondersteuning die in het buitenland worden gemaakt.						
Afdeling: JOS Beleidsveld: Jeugd Portefeuillehouders: J. Botter						
Uitwerking Hulp en ondersteuning moet passend worden ingezet. De gemeente Haarlem wil hulp en ondersteuning dichtbij de jeugdige en het gezin aanbieden. Jeugdzorg in het buitenland sluit hier niet bij aan. Daarnaast is hulp in het buitenland vaak duurder vanwege meerkosten die worden gemaakt, bijvoorbeeld door reiskosten. Ook hulp en ondersteuning in het buitenland via een light contract is niet meer mogelijk (zie maatregel '3. light contract').						
Wettelijk kader Op dit moment wordt getoetst hoe deze maatregel juridisch geborgd moet worden. Bijvoorbeeld of en hoe deze maatregel moet landen in de verordening Jeugdhulp van de gemeente Haarlem. Daarnaast wordt juridisch getoetst hoe de gemeente Haarlem de verhouding tussen de noodzaak tot het bieden van passende hulp en ondersteuning en het niet langer vergoeden van trajecten in het buitenland moet organiseren.						
Effecten <ul style="list-style-type: none"> • Meerkosten die worden gemaakt door zorg in het buitenland worden bespaard. 						
Financieel effect						
		2020	2021			
Baten/Dekking		pm	pm			
Het niet meer vergoeden van zorgtrajecten in het buitenland leidt niet direct tot een financiële besparing. De zorg wordt nog steeds ingezet, maar dan in Nederland in plaats van het buitenland. Een besparing is wel gelegen in het niet meer vergoeden van meerkosten die worden gemaakt doordat de zorg wordt geleverd in het buitenland.						